

Nieuwe verklaringen

TOM NIEROP*

FOTO: MARIA BROUWER

Accountants zijn er voor de samenleving. Maar begrijpen niet-accountants nog iets van de accountantsverklaringen? Het is een retorische vraag. Door een mengeling van behoefte aan zekerheid, vrees voor aansprakelijkheid en een daarmee samenhangende drang om werkelijk alle theoretische bananenschillen en misverstanden bij voorbaat uit de weg te ruimen, zijn de teksten zo uit hun krachten gegroeid dat geen gebruiker ze nog doorgrondt.

Dat geldt ook voor mensen die er beroepshalve wat meer kijk op zouden moeten hebben, merkte ik onlangs aan den lijve. Van een gemeentelijke delegatie met onder meer twee wethouders, van wie één van Financiën, kreeg ik de gewichtig uitgesproken vraag waarom de gesubsidieerde stichting waar ik zijdelings bij betrokken ben "nu al jaren een verklaring van oordeelsonthouding ontvangt". Dit riep namelijk "toch wel vragen op". Semi-deskundig prevelde ik iets over "standaardformulering bij kleine organisatie", functiescheiding en interne controle. Maar thuis heb ik - zelf geen accountant - de precieze verklaring toch maar eens goed doorgelezen. Ruim een A-4tje lang leest de gebruiker daarin wat de accountant *niet* heeft gedaan en *niet* zegt. Met als onbetwiste climax dat de accountant 'geen controle-informatie heeft kunnen verkrijgen die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel'.

Welk houvast je als gebruiker *wel* aan de verklaring kunt ontleen blijft echter ongewis, op het zinnetje na dat de jaarrekening 'verenigbaar is' met bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek. Dat is mooi meegenomen, denk je dan, totdat je oog valt op de toevoeging 'voor zover wij dat kunnen beoordelen'.

Niet echt een aanstekelijk *assurance*-product zou je zeggen. Misverstanden en verdenkingen liggen na lezing levensgroot op de loer. Toch maar eens naar een prominent vaktechnicus gestapt voor wat bijscholing. Mijn vraag: "Wat zegt zo'n verklaring van oordeelsonthouding eigenlijk *wel*?" Zijn antwoord was verrassend direct: "Dat er geen bedenkingen zijn."

Ik was even uit het veld geslagen door zoveel duidelijkheid. Snel daarna besepte ik dat dit gesprekje wel eens de voorzichtige geboorte kan betekenen van een set nieuwe verklaringsteksten. Ik weet ook wel dat de huidige verklaringen aansluiten bij internationale afspraken. Maar als accountants echt willen dat hun producten op waarde worden geschat, ook internationaal, moeten ze niet terugschrikken voor normale mensentaal. Voor de juridische finesses, nuances en haarkloverijen heb je bijlagen en *disclaimers*.

Wat er met de beoordelings- en samenstellingsverklaringen moet gebeuren - geen mens weet wat dit zijn - is nog niet duidelijk. Misschien moeten in elk geval die laatste maar gewoon verdwijnen.

Laten we gewoon met de controleopdrachten beginnen. De goedkeurende verklaring kan worden beperkt tot de kernzin over het getrouwe beeld. De verklaring van oordeelsonthouding tot het duidelijke 'Er zijn geen bedenkingen'. Het valt zelfs te overwegen om ter wille van een nog bredere toegankelijkheid de exacte formuleringen aan te passen aan de doelgroep. 'Voor zover wij kunnen zien is deze jaarrekening héélemaal geweldig!', is dan een bruikbare variant voor de goedkeurende verklaring. En 'Ik heb zoiets van: ik heb geen bedenkingen' zou in sommige kringen kunnen aanslaan als verklaring van oordeelsonthouding. Maar wellicht is dat nu nog een stapje te ver.

Noot

* hoofdredacteur
'de Accountant'